

Kulttuurisuunnittelu ja kulttuuriperinnön demokratia

Näkökulmia oman asuinalueen
tutkimiseen ja yhteiskehittämiseen

Kulttuuriperintökasvatuksen seuran Kaikkien kaupunki -hankkeen oppimiskahvila:

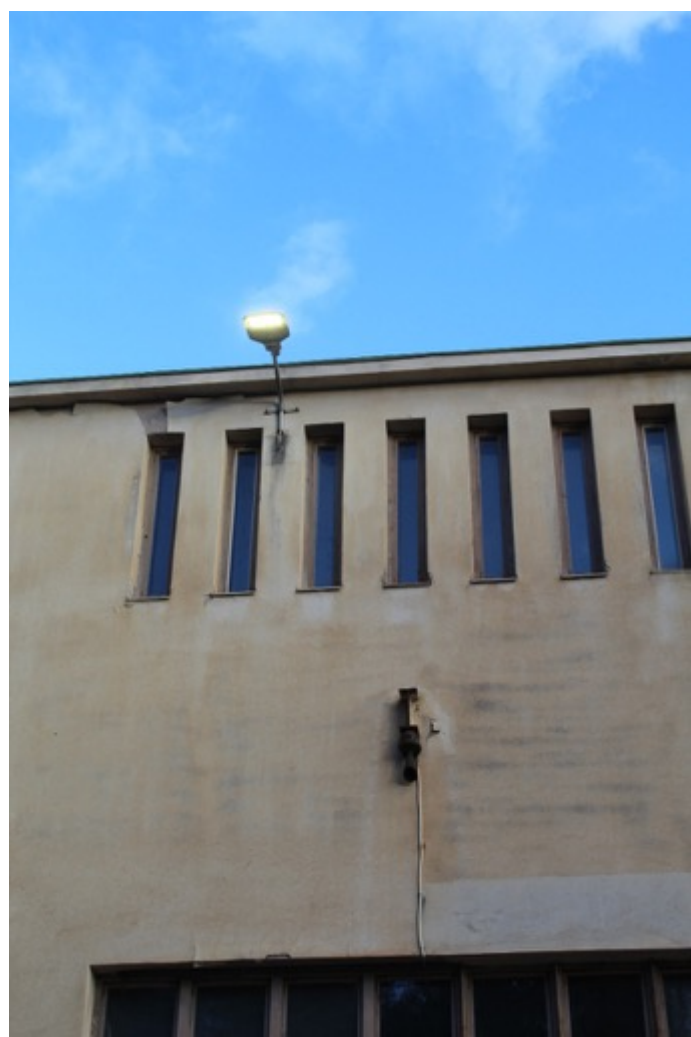
”Kulttuuriperintö asukkaiden hyvinvoinnin ja alueellisen omaleimaisuuden vahvistajana”

netissä 26.11. Laura Seesmeri



TURUN
YLIOPISTO







Mitä kulttuurisuunnittelu on?

- Perustuu kulttuurin laajaan määrittelyyn elämäntapana
- Suunnittelun taustalla on laaja kulttuurikartoitus
- Paikkasidonnaista ja alhaalta ylöspäin tapahtuvaa tutkimusta/kartoitusta
- Päämääränä tiedon yhteistuottaminen, hiljaisen tiedon tuominen mukaan aluesuunnitteluun
- Tekee näkyväksi paikallisen kulttuurin erityispiirteitä ja arjen paikkoja
- Kunnioittaa paikallista asiantuntijuutta ja vahvistaa näin paikallisidentiteettejä

Kulttuurikartoitus

- Moninaisen tiedon yhteen saattamista: lähteinä esim. paikallishistoria, media, sosiaalisen median kanavat, julkinen diskurssi, etnografisesti kerätty tieto; haastattelut, havainnointi, muisteluillat, yhdessä tuotettu tieto; taidelähtöiset pajat, yhteiskehittäminen.
- Kulttuurikartoituksen avulla voidaan myös tutkia virallisesti tunnistetun kulttuurin merkityksiä paikallisessa arjessa ja niiden saavutettavuutta. Näitä voivat olla esim. rakennusperintö, kulttuurimaisema, paikallinen kulttuuriperintö, julkinen taide, julkiset tilat ja kulttuuritoiminta.

Kulttuurisuunnittelun vaiheet Suomessa

- Otettu Suomessa käyttöön 2010-luvulla paikkaan rajautuvana, osallistavana ja poikkialaisena kunnan kehittämissuunnitteluna.
- Tavoitteena valjastaa paikallisen kulttuurin resurssit pitkäaikaisiin vaikutuksiin alueellisessa kehittämisessä.
- Jaetaan osallistuvaan kartoitukseen ja näistä saatujen tulosten hyödyntämiseen yhteiskehittämisessä.
- Toteutettu Suomessa esim. lähiöhankeissa Porissa ja Sipoossa Nikkilän alueen kehittämistyössä.
- Lisälukemista: Kulttuurisuunnittelu. Kaupunkikehittämisen uusi näkökulma. Toim. Maunu Häyrynen & Antti Wallin. SKS 2017. Sekä Pilvi Nummi: Hallitsematon tekijä? Sosiaalisen median rooli kaupunkisuunnittelussa. Aalto University 2020.

Taidelähtöisyys

- Taidelähtöiset menetelmät ovat etnografiassa, sosiologiassa, kaupunkitutkimuksessa ja kaupunkikehittämisessä kasvavan mielenkiinnon kohteena.
- Mahdollistavat avoimen moniäänisyyden ja yhteiskehittämisen.
- Yhteys myös aistietnografiaan. Uusilla menetelmillä saada tietoa kokemuksellisuudesta, joka ei kielellisty normaalissa etnografiassa.
- Taidetta hyödyntävillä kulttuurikartoituksen metodeilla tavoitetaan aineettomia arvoja ja käytänteitä, muuttuvia ideoita ja yhteisön abstrakteja puolia.
- Yhteisöllisiä taidelähtöisiä metodeja voi suunnata eri ikäryhmien kokemukseen paikasta ja siihen, miten muuttuneet tai kadonneet materiaaliset paikat voivat yhä olla osa paikan aineetonta nykymerkitystä.

Yhdessä kehittäen

- Tutkija on prosessissa tulkki asukkaiden ja viranomaisten välillä.
- Yhteisötaiteessa toteutuu jaettu tekijyys ja monimuotoinen vuorovaikutus.
- Vaikutetaan katsantotapoihin, käytökseen, yhteisön näkemykseen omasta toiminnastaan ja yhteisöön kuulumisesta.
- Tavoitetaan pitkäkestoinen positiivinen vaikutus oman alueen kehittämiseen, koska parannetaan alueellista identiteettiä ja omaksi tuntemista.

Esimerkki tiedon kartuttamisesta yhdessä

- Yhteisöllisen runon pajat ja oman alueen merkittävien paikkojen kehystämisen ja kuvaaminen lasten kanssa.
- Havainnot Väinölästä: lapsille tärkeitä puut, juopa, pienet lähiluontopaikat, itsenäinen liikkuminen, tuttuus, turvallisuus heittäytyä mielikuvitukseen.
- Prosessin kautta lapset kokivat ylpeyttä omasta ympäristöstään.

”Ylpeydellä” kirjoitettuja runoja omasta ympäristöstä

puun latva katsoo korkeaa
on siellä tosi kaukana
tuulessa lintu muuttaa
puu kuulen linnun, heiluu
(runossa voi olla hiljaisuuttakin,
ympärillä)

vesi tekee aaltoja
vilkutamme sillalta
tervetuloa kalat – asuvat täällä
tekee aaltoja vesi
on matkalla avomerelle
polku veden vieressä
meidän askeleet

täällä tuoksuu kukilta, nyt tuoksuu kukilta
talvella tuoksuu kylmältä
se paleltaa nenää
on kuin rauhallista musiikkia
hiljaisuus, hiljaisuus on kivaa
on hiljaista
kukaan ei tiedä, missä on
on hiljaista

teen sinulle ruokaa nyt
makkaraa ja pikkasen
kinkkua
kodissa on näin
on makkaraa ja pikkasen
kinkkua
on kauhea nälkä
laitetaan sekin tähän
on kauhea nälkä
minun voimani eivät riitä





**TURUN
YLIOPISTO**